

Sygnatura akt I C 1519/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jelenia Góra, dnia 26-02-2013 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Paweł Siwek

Protokolant: Beata Toll-Lisiecka

po rozpoznaniu w dniu 12-02-2013 r. w Jeleniej Górze

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko I. B.

o bezpodstawne wzbogacenie

I. powództwo oddała,

II. zasądza od powoda P. B. na rzecz pozwanej I. B. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 lipca 2012 r. powód P. B. domagał się zasądzenia od I. B. kwoty 14.469,68 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż strony od 2000 r. do końca 2011 r. pozostawały w nieformalnym związku. Posiadają dwoje małoletnich dzieci bliźnięta K. B. i L. B. urodzone (...)

Strony wspólnie prowadziły gospodarstwo domowe. Powód partycypował przez cały okres trwania konkubinatu we wspólnych wydatkach takich jak opłata za mieszkanie, gaz, światło, wyżywienie oraz inne wspólne wydatki związane z gospodarstwem domowym. W związku z tymi poniesionymi kosztami powód nie ma roszczenia o zapłatę czy też zwrot. Istotny jest fakt, iż po urodzeniu się bliźniąt I. B. pozostawała na urlopie wychowawczym przez cały 2009, 2010 oraz 2011 rok. Pozostawała w tym czasie na wyłącznym utrzymaniu powoda P. B.. Powód ma roszczenie o zapłatę bezpodstawnego wzbogacenia z tytułu:

- opłaty za telefon I. B. za okres od 18 kwietnia 2008 r. do 16 grudnia 2011 r., to jest kwoty 3.014,98 zł
- wpłaty na konto I. B. w dniach 09 sierpnia 2010 r., 13 lipca 2010 r. oraz 05 lutego 2010 r., to jest kwoty 1.900 zł
- spłaty zadłużenia karty kredytowej I. B. od lutego 2008 r. do czerwca 2008 r., to jest kwoty 1.054,70 zł.

Strony są właścicielami auta, nabyli je w dniu 19 stycznia 2009 r., za kwotę 5.500 zł. W chwili złożenia pozwu komornik sądowy dokonał zajęcia auta i sprzeda go na licytacji 25 lipca 2012 r. – połowę kwoty przekaże I. B.. W związku z tym, iż auto zostało zakupione z kredytu zaciągniętego i spłaconego tylko i wyłącznie ze środków pieniężnych należących do P. B. ma on roszczenie o zwrot tej kwoty, którą komornik przekaże I. B. – około 1.000 zł.

Ponadto powód ma roszczenie o zapłatę za zakup mebli i innych przedmiotów, które pozostały w mieszkaniu I. B., tj.

- szafa wnękowa kwota 2.000 zł

- narożnik wraz z fotelami kwota 2.000 zł
- wykładzina kwota 400 zł
- rowery górskie kwota 2.000 zł
- żelazko plus DVD kwota 600 zł
- komputer kwota 1.500 zł.

Wszystkie wymienione sprzęty zostały zakupione przez P. B. na raty, w systemie ratalnym (...) w latach od 2004 r. do 2011 r.

W odpowiedzi na pozew I. B. wniosła o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana podniosła, iż w rozpatrywanej sprawie można mówić jedynie o szczególnym rodzaju bezpodstawnego wzbogacenia, tj. powstałego na skutek świadczenia nienależnego (art. 410 k.c.). Zgodnie natomiast z art. 411 ust. 1 k.c. nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający je wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej. Ponadto zgodnie z ust. 2 tego przepisu nie można żądać zwrotu tego świadczenia, jeżeli czyni ono zadość zasadom współżycia społecznego.

Jeżeli zatem hipotetycznie uznać twierdzenia powoda dotyczące rzekomych świadczeń na rzecz pozwanej, to bezsprzecznym jest, że powód nie był do tych świadczeń zobowiązany i miał tego pełną świadomość. Jeżeli mimo to je spełniał, to obecnie, w myśl przytoczonych przepisów nie może żądać ich zwrotu. Zwrócić też należy uwagę, iż wszelkie świadczenia, których zwrotu domaga się powód miały miejsce już po tym jak stronom urodziły się córki K. i L. B. urodzone (...) Mimo faktu, iż strony nie zawarły związku małżeńskiego, to można powiedzieć, iż od tej pory stanowiły rodzinę. Strony mieszkały razem i prowadziły wspólne gospodarstwo domowe, co oznacza że dzieliły między siebie uzyskane dochody, wspólnie dokonywały wydatków. To z czyjego konta była opłacana dana należność (np. za telefon) nie miało znaczenia, albowiem kwoty pochodziły ze wspólnych środków, a w czasie trwania związku strony nie rozdzielały wyraźnie swoich dochodów. Nie bez znaczenia jest fakt, że część dochodów stron była przeznaczana na utrzymanie córek i na zaspakajanie ich potrzeb. Większość wydatków poczynając od 15 kwietnia 2008 r. stanowiła jednocześnie zaspokojenie potrzeb małoletnich, do czego zobowiązani byli oboje rodzice.

Odnosząc się do regulowania przez powoda opłat za telefon pozwanej oraz spłaty karty kredytowej – I. B. wskazała, że należności te tylko technicznie regulowane były z rachunku powoda. W tym samym czasie dochody uzyskiwane przez pozwaną były przeznaczane na inne potrzeby rodziny. Podobnie rzecz się ma jeżeli idzie o wpłaty dokonywane przez powoda na konto pozwanej. Powód twierdzi, iż pozwana od 2009 r. do 2011 r. pozostawała na jego wyłącznym utrzymaniu, co nie jest prawdą. Do lutego 2009 r. pozwana otrzymywała zasiłek macierzyński, ponieważ przebywała na urlopie macierzyńskim. Następnie pozwana otrzymywała zasiłek rodzinny i zasiłek wychowawczy w łącznej kwocie 536 zł miesięcznie, który był pobierany do września 2011 r. – później pozwana wróciła do pracy. W tym czasie pozwana zajmowała się dziećmi stron, co również stanowi wartość materialną samą w sobie. To wspólną decyzją stron pozwana zajęła się osobistą opieką nad córkami i siłą rzeczy konieczność dostarczenia pozostałych środków na utrzymanie rodziny spoczęła na powodzie.

Co do roszczenia związanego z kupnem auta to pozwana oświadczyła, że jest to dla niej całkowicie niezrozumiałe. Samochód został zakupiony przez strony wspólnie i stanowił ich współwłasność. Powód nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność, iż w całości sam spłacał kredyt zaciągnięty na zakup auta. A jeżeli nawet to robił, to ponownie należy wskazać, że w tym czasie z przychodów pozwanej były regulowane inne wydatki przeznaczone na bieżące utrzymanie rodziny, a w szczególności dzieci. Nie jest zatem prawdą, iż pozwana uzyskiwała jakiegokolwiek przysporzenie kosztem majątku powoda. Samochód faktycznie został przez pozwaną przejęty w postępowaniu egzekucyjnym, na

poczet alimentów na rzecz małoletnich córek, których pozwany nie płaci. Po przejściu pozwana sprzedała auto, którego wartość wyniosła zaledwie 700 zł.

Powód w dalszej części pozwu wskazuje na meble i przedmioty, które miał kupować za własne pieniądze – na raty.

Zdaniem pozwanej są to twierdzenia nieprawdziwe. Szafę, narożnik, komputer i rowery kupiła pozwana za zaciągnięte przez siebie kredyty. Opisywane przez powoda przedmioty obecnie nie posiadają już żadnej wartości.

Szafa wnękowa kupiona była za kwotę 1.020 zł, a dzisiaj nie przedstawia już żadnej wartości

Narożnik z fotelami został wspólnie sprzedany po 2-3 latach jeszcze w trakcie trwania ich związku. Wykładzina, żelazko, DVD, komputer są już całkowicie zużyte. Z tych wszystkich rzeczy korzystają także córki powoda.

Pozwana przyznała, iż strony w czasie trwania ich związku zaciągały szereg kredytów oraz pożyczek. Spłata poszczególnych należności zaczęła jednak przerastać ich możliwości. Wobec tego strony zaciągnęły w dniu 10 listopada 2008 r. wspólnie kredyt konsolidacyjny w (...) na kwotę 50.000 zł, który został zabezpieczony hipoteką na nieruchomości należącej do pozwanej. Kredyt ten jest obecnie spłacany samodzielnie przez pozwaną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

I. B. i P. B. od 2000 r. do końca 2011 r. pozostawali w nieformalnym związku.

W dniu (...) urodziły im się dzieci K. B. i L. B..

(Dowód: - okoliczność bezsporna

- kserokopia odpisu skróconego aktu urodzenia L. B. k. 71

- kserokopia odpisu skróconego aktu urodzenia K. B. k. 72)

W okresie od sierpnia 2008 r. do lutego 2009 r. I. B. otrzymywała zasiłek macierzyński w średniej kwocie ok. 1.521 zł (z wyjątkiem lutego 2009 r.)

(Dowód: - dowody wpłaty gotówkowej k. 110 – 119)

Od dnia 01 lutego 2009 r. do dnia 31 października 2009 r. I. B. otrzymywała zasiłek rodzinny w kwocie 48 zł na każde dziecko oraz dodatek do zasiłku rodzinnego w kwocie 400 zł. Dodatkowo w dniu 06 stycznia 2009 r. został przyznany I. B. jednorazowy dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 1.000 zł na każde dziecko.

Od dnia 01 listopada 2009 r. do dnia 31 października 2011 r. I. B. otrzymywała zasiłek rodzinny w kwocie 68 zł na każde dziecko oraz dodatek do zasiłku rodzinnego w kwocie 400 zł.

(Dowód: - decyzje Prezydenta J.– (...)k. 121 – 124)

W okresie od dnia 02 sierpnia 2008 r. do dnia 16 grudnia 2011 r. z konta P. B. zostały uregulowane faktury na rzecz (...) sp. z o.o. w W. (firma telekomunikacyjna) na łączną kwotę 3.069,98 zł.

(Dowód: - historia rachunku k. 4 – 47)

W okresie od dnia 03 maja 2008 r. do dnia 02 sierpnia 2008 r. z konta P. B. dokonano spłaty zadłużenia na kartach kredytowych w łącznej kwocie 1.054,70 zł.

(Dowód: - historia rachunku k. 48 – 51)

W okresie od dnia 05 lutego 2010 r. do dnia 09 sierpnia 2010 r. z konta P. B. dokonano wpłat na konto I. B. w łącznej kwocie 1.900 zł.

(Dowód: - historia rachunku k. 52 – 54)

W dniu 06 sierpnia 2003 r. I. B. zaciągnęła w (...) S.A. w W. kredyt w kwocie 1.407,24 zł na zakup szafy (...).

(Dowód: - umowa kredytu z dnia 06.08.2003 r. k. 130 – 131)

W dniu 24 sierpnia 2005 r. I. B. zaciągnęła w (...) S.A. w W. kredyt w kwocie 1.793,20 zł na zakup foteli i narożnika.

(Dowód: - umowa kredytu z dnia 24.08.2005 r. k. 126 – 127v)

W dniu 12 września 2005 r. I. B. zaciągnęła w (...) S.A. we W. kredyt w kwocie 1.840,58 zł na zakup dwóch rowerów i akcesoriów do nich.

(Dowód: - umowa kredytu z dnia 12.09.2005 r. k. 132 – 133)

W dniu 03 kwietnia 2007 r. I. B. zaciągnęła w (...) S.A. we W. kredyt w kwocie 1.857,25 zł na zakup komputera.

(Dowód: - umowa kredytu z dnia 03.04.2007 r. k. 128 – 129)

W dniu 19 stycznia 2009 r. I. B. i P. B. nabyli na współwłasność (po 50%) samochód osobowy marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

Cena zakupu pojazdu została zapłacona przez P. B., z wziętego kredytu. Zakup odbył się przy sprzeciwie I. B..

(Dowód: - zeznania świadka L. S. k. 146v – 147

- zeznania pozwanej I. B. k. 148 – 148v

- decyzja Prezydenta Miasta J. z dnia 12.03.2009 r. k. 55

- potwierdzenie przelewu k. 56

- umowa z dnia 19.01.2009 r. k. 57)

W dniu 15 kwietnia 2008 r. P. B. zaciągnął w (...)S.A. w W. pożyczkę w kwocie 7.000 zł.

(Dowód: - umowa pożyczki z dnia 15.04.2008 r. k. 58 – 62

- dowód przelewu k. 63

- deklaracja przystąpienia do grupowego ubezpieczenia pożyczkobiorców pożyczek gotówkowych udzielanych przez (...) k. 64

- harmonogramy spłat k. 65 – 70)

W dniu 10 listopada 2008 r. I. B. i P. B. wzięli w (...)S.A. w W. „Kredyt mieszkaniowy konsolidacyjny w PLN) na kwotę 50.000 zł.

(Dowód: - potwierdzenie stanu zadłużenia k. 120)

Samochód osobowy marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiący współwłasność I. B. i P. B. został zajęty przez komornika sądowego.

W wyniku egzekucji komorniczej I. B. przejęła pojazd na własność.

(Dowód: - okoliczność bezsporna)

W dniu 22 października 2010 r. I. B. jako właściciel samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) sprzedała go A. S. za kwotę 700 zł.

(Dowód: - umowa z dnia 22.10.2012 r. k. 125)

W trakcie trwania związku (...) wspólnie podejmowali decyzję odnośnie dokonywania zakupów.

Po urodzeniu się K. B. i L. B., dziećmi zajmowała się I. B., która ponosiła również niektóre koszty utrzymania.

P. B. zapewniał środki finansowe na utrzymanie oraz opłacał poważniejsze wydatki – typu raty kredytu, opłaty za mieszkanie i prąd.

(Dowód: - zeznania świadka L. S. k. 146v – 147)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód P. B. domagał się zasądzenia od I. B. kwoty 14.469,68 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia.

Jak stanowi art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że I. B. i P. B. od 2000 r. do końca 2011 r. pozostawali w nieformalnym związku, z którego w dniu (...) urodziły im się dzieci (bliźniaczki) K. B. i L. B..

Zgodnie z twierdzeniami stron od początku 2012 r. ten nieformalny związek przestał istnieć.

W związku z tym powód domagał się od pozwanej części świadczeń jakie poniósł na jej rzecz w trakcie trwania tego związku.

Trzeba było zatem przyjąć, że powód opiera swoje roszczenia na przepisie o świadczeniu nienależnym - art. 410 § 2 k.c. który stanowi, iż świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Przechodząc zatem do konkretnych świadczeń w pierwszym rzędzie należało odnieść się do żądania zwrotu kwot wydatkowanych przez powoda na rzecz pozwanej tytułem zapłaty telefon, spłaty zadłużenia na kartach kredytowych oraz bezpośrednich wpłat na konto I. B..

W tej kwestii na wstępie trzeba było zauważyć, iż z przedłożonej przez P. B. historii rachunku nie wynikało, że rachunki za telefon oraz spłatę kart kredytowych dokonał za I. B. (brak jakichkolwiek danych w dokumentach wykazujących związek należności z pozwaną). Niemniej skoro I. B. nie zaprzeczyła w tym zakresie twierdzeniom powoda a na rozprawie w dniu 12 lutego 2013 r. generalnie przyznała, że P. B. dokonywał za nią opłat za telefon, w ocenie tutejszego Sądu należało okoliczności te uznać za przyznane.

Uwzględniając to należało wskazać, że co do tych należności to można było rozważać kwestię czy podstawa do tych świadczeń nie odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty.

I tak zdaniem Sądu Rejonowego nie sposób było przyjąć, że podstawa do tych świadczeń odpadła.

Wynikała ona bowiem z faktu wspólnego zamieszkiwania i prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, w którym jak wynika z zeznań pozwanej i częściowo również świadka L. S., podział ról (po urodzeniu się dzieci) był taki że I. B. miała zasadniczo zajmować się córkami, natomiast P. B. zapewnić utrzymanie. Fakt że związek stron uległ zakończeniu (co istotne tak powód, jak i pozwana nie wskazali z jakich powodów i z czyjej winy), nie powodował że podstawa do tych świadczeń znikła, albowiem była ona związana z istniejącym wówczas stanem faktycznym, a nie z niezrealizowanymi oczekiwaniami powoda na przyszłość, np. w zakresie trwałości związku, co mogłoby uzasadniać aktualne roszczenie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 06 czerwca 2006 r., sygn. akt I ACa 131/06, Lex nr 215627). A przynajmniej P. B. na takie okoliczności nie wskazywał, ani ich nie dowodził.

Z powyższym jest związane drugie zagadnienie, a mianowicie dotyczące nie osiągnięcia celu świadczenia.

W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie nie można było również przyjąć, że nie został osiągnięty cel świadczenia. Skoro bowiem, jak zostało wskazane wcześniej, powód regulował należności I. B. w ramach podziału obowiązków we wspólnym gospodarstwie domowym, to oznaczało że celem było utrzymanie tego gospodarstwa domowego bez zaległych obciążeń finansowych oraz pokrywanie bieżących kosztów jego utrzymania. Cel ten niewątpliwie został zrealizowany.

Dotyczyło to przy tym również kwot pieniężnych przekazywanych bezpośrednio powódce na konto w drodze przelewu (powód nie wykazał, a nawet nie twierdził że pozwana wydatkowała te środki wyłącznie na własne potrzeby nie związane ze wspólnym gospodarstwem domowym), jak również spłaty kart kredytowych (powód nie dowodził, że obciążenie rachunków kart kredytowych wynikało z realizacji własnych potrzeb pozwanej).

A zatem brak było podstawy do uwzględnienia roszczenia w oparciu o art. 410 § 2 k.c.

Oczywiście można było w takiej sytuacji poszukiwać podstawy w samym art. 405 k.c. – to jest, że I. B. uzyskała bez podstawy prawnej korzyść majątkową w postaci zwolnienia z zobowiązań i dodatkowych środków pieniężnych (dot. przelewów powoda na konto pozwanej) kosztem majątku P. B..

Jednakże trzeba było po raz kolejny zauważyć, że z okoliczności sprawy wynikało (bo nie przeciwnego nie dowodził powód, na którym ciążył w tym zakresie ciężar dowodu), że wskazane przesunięcia majątkowe były związane ze wspólnym gospodarstwem domowym stron. Tym samym nie można było twierdzić, że powodowało to przysporzenie jedynie po stronie pozwanej. Korzyść uzyskiwało bowiem całe gospodarstwo domowe, czyli również powód.

Gdyby jednak nawet uznać, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 405 k.c., to równocześnie należało wskazać, że powód spełniając swoje świadczenia wiedział, że nie był do nich zobowiązany - w takim zakresie w jakim przekazane środki nie były wydatkowane na koszty utrzymania jego córek. A zatem zaszła przesłanka wyłączająca możliwość żądania zwrotu świadczenia (art. 411 pkt 1 k.c.).

Ponadto niewątpliwie pokrywanie części bieżących kosztów utrzymania partnerki w związku funkcjonującym od wielu lat; gdzie oboje partnerzy tworzą wspólne gospodarstwo domowe; posiadają wspólne dzieci, którymi zajmuje się partnerka nie pracująca z tego względu zawodowo, czyni zadość zasadom współżycia społecznego. Co również wyłączało możliwość zwrotu świadczenia (art. 411 pkt 2 k.c.) – por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2004 r., II PK 18/04, OSNP 2005/6/84 w zakresie dot. zastosowania art. 411 pkt 2 k.c.

I dlatego też w tym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Odnośnie żądania zwrotu połowy wartości samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), który stanowił współwłasność stron, a za który w całości został zakupiony z kredytu zaciągniętego przez P. B. – co potwierdziła w swoich zeznaniach na rozprawie w dniu 12 lutego 2013 r. I. B.. To trzeba było wskazać, iż jak wynika

z zeznań świadka L. S. jak i samej pozwanej, była ona zdecydowanie przeciwna zakupowi pojazdu, czemu powód nie zaprzeczył.

A zatem skoro powód mimo, że wiedział że nie jest do świadczenia zobowiązany i w istocie zakupując samochód (na dodatek na współwłasność) działał wbrew woli powódki, to należało uznać, że również w tym zakresie nie mógł się domagać zwrotu połowy jego wartości (art. 411 pkt 1 k.c.).

Co do wskazanych przez P. B. w pozwie ruchomości, to nie przedłożył on żadnych dowodów, iż dokonał on ich zakupu.

Tymczasem I. B. przedłożyła umowy kredytu z których wynikało, że przynajmniej na zakup szafy Champion, foteli i narożnika, dwóch rowerów i komputera wzięła na siebie w bankach kredyty. Powód nie wykazał, że dokonywał jakichkolwiek spłat tych kredytów.

Stąd w tym zakresie żądanie pozwu należało uznać za nieudowodnione.

I dlatego ostatecznie powództwo P. B. zostało w całości oddalone.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W niniejszej sprawie na koszty procesu pozwanej złożyło się 17 zł opłaty skarbowej oraz 2.400 zł kosztów zastępstwa procesowego (§ 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.)).